

Raakamaidon keräilyn ja maidon kuljetusten lainsäädännön vaatimukset sekä niiden määräysten mukainen toteutus

Ruokaviraston ja Maitohygienialiiton koulutuspäivä 2026

Seinäjoki

8.9.2026

Marko Naapuri
Ruokavirasto

Aiheet

- Taustaa ja käsitteitä
 - Lainsäädäntöä
 - Toimijat VATI:ssa
 - Valvonta
-

- Raakamaidon keräily ja maitoalan kuljetukset
 - Maidon *keräilyllä ja kuljetuksilla* tarkoitetaan raakamaidon kuljetuksia maidontuotantotilalta maitoalan hyväksyttiin -, tai rekisteröityyn elintarvikehuoneistoon (jäljempänä myös huoneisto) sekä,
 - Raakamaidon ja raaka-ainemaitojen kuljetuksia toimijoiden toimipaikkojen välillä

□ Raaka-aine maidot ja herapohjaiset jakeet

- Kaikenlaisia nestemäisiä maitopohjaisia raaka-aineita, välituotteita sekä jäännös- tai lopputuotteita, kuten maitoja, kermoja, hapatettuja ja/tai pastöroituja nesteitä ja niiden kaltaisia tuotteita, sekä
- Heraa ja muita sen jalostukseen kuuluvia jakeita, sekä
- Raakakermoja, joita kuljetetaan toimipaikkojen välillä

□ Valvontakohde on

- Raakamaidon keräilyn ja maidon kuljetuksen yhteydessä *valvontakohteen* muodostaa kaikki maidon kuljetukseen käytettävän kuljetusajoneuvon - sekä mahdollisen perävaunun rakenteet, jotka joutuvat kosketuksiin maidon ja maitopohjaisen raaka-aineen kanssa

→ *Kuljetusrakenteet*

Taustaa ja käsitteitä

□ Valvontakohde on

- Kuljetusrakenteita ovat esimerkiksi letkuliittimet, letkut, pumpput, hanat, ilmanerotin, mittalaitteet, näytteenottolaite, säiliöt, huohottimet ja purkulaitteet sekä muut mahdolliset näihin liittyvät osat autossa ja mahdollisessa perävaunussa

□ Valvontakohde on myös

- Toimintakokonaisuuteen kuuluu muun muassa edellä mainitun toiminnan *omavalvonta, toiminta- ja menettelyohjeet, mahdolliset sopimukset, omavalvontaa toteuttava henkilöstö, sekä toiminnasta vastaava elintarvikealan toimija*
- Valvontakohde on kolmen asian kokonaisuus

- ❑ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö
 - Yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, esimerkiksi
 - 17 art. Toimijan vastuu elintarvikelainsäädännön vaatimuksista **kaikissa** tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa
 - 19 art. Vastuu elintarvikkeiden turvallisuudesta, tiedottamisesta, takaisinvedosta on elintarvikealan toimijalla, samoin kuin **velvollisuus yhteistyöhön** viranomaisvalvonnan kanssa

- ❑ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö
 - Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 853/2004, esimerkiksi
 - I LUKU, 4 art., kohta 3. Elintarvikealan toimijoiden on tarvittaessa
 - c) noudatettava elintarvikkeiden **lämpötilan** valvontaa koskevia vaatimuksia
 - d) taattava **kylmäketjun** jatkuminen

❑ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 853/2004, esimerkiksi
 - Liite II, IV LUKU Kuljetus, kohta 7.
 - .. kuljetukseen käytettävät välineet, säiliöt, tankit, niiden kunto, puhtaus, suojaus
 - .. nesteiden kuljetukseen käytettävät välineet, säiliöt, tankit;
 - vain elintarvikekuljetukseen
 - .. elintarvikkeet on tarvittaessa voitava pitää sopivassa lämpötilassa ja tätä lämpötilaa on voitava tarkkailla

□ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 853/2004, jatkoa..
 - Liite II, IX LUKU Elintarvikkeisiin sovellettavat säännökset, kohta 5.
 - .. säilytyslämpötila ei saa aiheuttaa terveysriskiä
 - .. kylmäketjua ei saa katkaista
 - .. lyhytaikaiset poikkeukset lämpötilavaatimuksista sallittuja käytännön seikkojen vuoksi, jos tästä ei aiheudu terveysriskiä

❑ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 853/2004, esimerkiksi..

- Liite III, IX JAKSO, I LUKU, II Kohta, 2. a)

.. maito jäähdytettävä tilalla + 8 °C / + 6 °C lämpötilaan

.. maidon kuljetuslämpötila korkeintaan + 6 °C

II Kohta, 3.

.. laitokseen tultaessa maito saa olla enintään + 10 °C

□ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Elintarvikelaki 297/2021, esimerkiksi..
 - 11 § Elintarvikealan toimijan on huolehdittava toiminnassaan siitä, että elintarvikkeet ovat kemiallisilta, fysikaalisilta, mikrobiologisilta ja terveydellisiltä ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne ovat ihmisravinnoksi soveltuvia eivätkä aiheuta vaaraa ihmisen terveydelle.

- ❑ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö
 - Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikehygieniasta 318/2021, esimerkiksi..
 - 11 § Jäädytetty ternimaito on säilytettävä ja kuljetettava -12 °C:een lämpötilassa tai kylmemmässä.

□ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen toteuttajat

- Raakamaidon keräilyä harjoittavat elintarvikealan toimijat:
 - a) maidontuotanto-osuuskunta (Rekisteröity Elintarvikehuoneisto, REH)
 - b) maitoalan hyväksytty huoneisto (Hyväksytty Elintarvikehuoneisto, HEH)
 - c) yksityinen liikennöitsijä (Rekisteröity Elintarvikehuoneisto, REH))
- Raaka-, ja raaka-ainemaitojen kuljetuksia harjoittavat elintarvikealan toimijat:
 - a) maitoalan hyväksytty huoneisto
 - b) yksityinen liikennöitsijä
- Ajoneuvojen kuljetusrakenteet omistavat lähes aina jokin maitoalan hyväksytty huoneisto tai maidontuotanto-osuuskunta

- ❑ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATIissa, (REH)
Rekisteröitynä elintarvikealan (REH) toimintana
 - Maitoalan toimintaa harjoittavan osuuskunnan, sekä yksityisen liikennöitsijän hallinnassa olevat kuljetusajoneuvot (ja mahdolliset perävaunut) ovat yleensä yksittäisiä valvontakohteita ja merkitään VATlin jokainen ajoneuvo erikseen
 - **Ajoneuvoja puuttuu VATIsta jonkun verran tässä valvontakohde luokassa!**

Toimija VATI:ssa

Takaisin hakuun

Toimipaikka	Osuuskunta maitoautot	Toimija	Osuuskunta
Toimipaikkatunniste		Y-tunnus	
Aloituspäivämäärä	1.9.2019	Toimipaikan osoite	Maitoautot
Lopetuspäivä	AKTIIVINEN	Postitoimipaikka	

+ Uusi tapahtuma

TOIMINTA

TAPAHTUMAT

TOIMIJA

PAIKKA

TIEDOSTOT

PERUSMAKSU & VUOSILASKU

+ Lisää toiminta

Näytä

EtL

Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä

Osuuskunta maitoautot

OMINAISUUDET

YHTEYS- JA LISÄTIEDOT

Toimintatyyppi

Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä

Toimintaluokka

Elintarvikkeiden kuljetukset

Toiminnan nimi *

Osuuskunta maitoautot

Kohdetoimintatunnus

Toiminnan päivämäärät

Tarkastustiheys

Riskiluokka

2

Riskiluokan mukainen tarkastustiheys

Joka toinen vuosi

Riskilaskennan suositus seuraavaksi tarkastusvuodeksi

2026

Suunniteltujen tarkastusten määrä, kunta

Edellinen ValSu-tarkastus

22.2.2024

Kunnan suositus seuraavaksi tarkastusvuodeksi

Kunnan resurssien mukainen valvontavuosi

Vastuullinen valvoja

Ei vastuullista valvojaa

Toiminnan ominaisuudet

□ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (REH) 1)

- Kuljetusajoneuvoja Vatiin merkittäessä, tulee kiinnittää huomiota valvontakohteen ominaisuustietoihin
- Kohta OMINAISUUDET
 - Toimintatyyppiin Elintarvikkeiden kuljetus
jäähdytettynä
 - Toimintaluokka Elintarvikkeiden kuljetukset
 - Toiminnan nimi Osuuskunnan nimi

❑ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATissa (REH) 1)

- Toiminnan ominaisuudet:
 - Elintarvikkeiden säiliökuljetus: "Kyllä"
 - Säiliökuljetusautojen määrä: Valitaan ajoneuvojen lukumäärän luokka
 - Kuljetusvälineet:
 - merkitään ajoneuvojen lukumäärä myös "Auto KPL"-kenttään
 - valinta "Vain säiliökuljetusta" (alareuna) aktivoidaan

❑ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATissa (REH) 1)

- Kun ajoneuvot kuljettavat saman Osuuskunnan maitoja, kuljetusajoneuvot tulee nimetä Osuuskunnan nimellä kohtaan Toimipaikka, oli kuljetusliike mikä tahansa
- Varsinaisen toiminnan toteuttajan, esimerkiksi liikennöitsijän nimi voidaan merkitä kohtaan Toiminnan nimi
- Myös, kun yksityinen liikennöitsijä on vastaavasti elintarvikealan toimija

□ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATissa (REH) 2)

- Jos maidon kuljetusajoneuvon valvonta ja tarkastukset halutaan suorittaa vain *oman valvontayksikön* toimesta, on käytettävä Vatissa seuraavia valintoja:
 - Valinnat tehdään kuten edellä kohdassa 1) on mainittu, mutta on jätettävä kohdan 1) ohjeessa viimeisenä mainitun kohdan Kuljetusvälineet "Auto KPL"-kentän ajoneuvojen lukumäärä pois
- ➔ Kuljetusvälineet – Auto -kohta määrittää sen, että kohteesta tulee "Liikkuva kohde" jolloin kaikki valvontayksiköt voivat tarkastaa kohteen

□ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (HEH)

Hyväksyttynä toimintana

- Maitoalan hyväksytyn elintarvikehuoneiston hallinnassa olevat ajoneuvot ovat osa hyväksytyn huoneiston ”välineistöä”.
- Ne eivät yleensä näy Vatissa erikseen
- Maitoalan hyväksytyn huoneiston hyväksymispäätöksestä tulee tällöin selvittää, että kuljetusajoneuvot ja -toiminta ovat osa hyväksyntää

□ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATIissa (HEH)

- Ajoneuvot sekä keräily ja kuljetukset omavalvontoineen tulee liittää maitoalan hyväksytyn huoneiston toimintaan päätöksellä, jos
 - hyväksytty huoneisto käytännössä vastaa toiminnasta
 - toiminta katsotaan olevan osa hyväksytyn huoneiston toimintaa

□ Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (HEH)

- Tarkista valvomasi maitoalan hyväksytyn huoneiston tilanne;
→ Jos laitos vastaa keräilystä ja kuljetuksista, tarkista hyväksyntätilanne hyväksyntäpäätöksestä
- Epäily, että toimintaa harjoittaa maitoalan laitos, mutta toimijan pitäisi olla Osuuskunta tai yksityinen liikennöitsijä (VATI:ssa), tilanteessa on tehtävä toiminnan muutos

Valvonta

- ❑ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta
 - Raakamaidon keräilyä ja kuljetuksia harjoittavien ajoneuvojen valvonta ja tarkastukset kohdistuvat:
 - a) maitoalan hyväksytty huoneisto
 - b) maidontuotanto-osuuskunta
 - c) yksityinen liikennöitsijä

□ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta

Yhteenveto

- Käy läpi oman alueen maitoalan kuljetustoimintaa harjoittavat toimijat
- Tee havaintoja valvonta-alueella liikkuvista maitoalan kuljetustoimijoista
- Havaitessa maitoalan kuljetuskalustoa tai kuljetustoimintaa alueellasi, valvontayksikkö voi vaatia toimijalta selvityksen tämän hallitsemista ajoneuvoista ja perävaunuista

❑ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta

- Maidon kuljetusajoneuvot liikkuvat 24/7 monen kuljettajan voimin. Jokainen ajoneuvo käy jossain maitoalan huoneistossa päivittäin purkamassa kuorman tai useita vuorokaudessa. Jokaisella ajoneuvolla on myös ainakin vähintään yksi huoltopäivä vuodessa
- Tarkastuksia on mahdollista suorittaa esimerkiksi edellä mainituissa tilanteissa

□ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta **Osuuskunta tai yksityinen liikennöitsijä**

- Maidontuotanto-osuuskunnan ja yksityisen liikennöitsijän ajoneuvojen ja omavalvonnan valvonta tapahtuu, kuten kuljetusta harjoittavan elintarvikehuoneiston valvonta;
 - Valvontayksikkö ilmoittaa toimijalle minkä ajoneuvon yksikkö haluaa tarkastaa
 - Toimija järjestää valvontayksikölle tilaisuuden (aika ja paikka) suorittaa ajoneuvon sekä mahdollisen perävaunun sekä omavalvonnan tarkastuksen valvonta-alueella
- Ajoneuvon kotipaikan ei tarvitse olla valvontayksikön alueella

❑ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta

Hyväksytty elintarvikehuoneisto

- Hyväksytyn huoneiston ajoneuvoja valvotaan laitoksen valvontakäynneillä
- Toimija järjestää pyydettäessä valvontayksikölle tilaisuuden suorittaa ajoneuvon tarkastuksen (aika ja paikka)
 - Ajoneuvon tarkastuksen voi suorittaa esimerkiksi hyväksytyn huoneiston pihalla tai maidon vastaanottohallissa
 - Ajoneuvoa ei siis tarvitse viedä Vatiin omaksi valvontakohteeksi

- ❑ Raakamaidon keräily ja maidon kuljetusajoneuvon tarkastus
 - Kiinnitetään huomiota kuljetusrakenteiden kuntoon ja siisteyteen
 - Huoltoon ja kunnossapitoon
 - Puhdistuksen ja puhtauden tarkkailuohjelmaan ja niiden toteutukseen
 - Katsotaan näytteenoton tutkimustulokset
 - Omavalvontaan, toimintaohjeisiin ja henkilöiden toimintaan

□ Raakamaidon keräily ja maidon kuljetusajoneuvon tarkastus

- Tarkastushavaintojen arviointi tapahtuu asiaan kuuluvien Oiva-arviointirivien mukaan
- Tarkastusraporttiin merkitään ajoneuvon liikennöitsijä ja rekisterinumero raportin alkuun
- Jos samalla kerralla tarkastetaan useampi ajoneuvo, merkitään ajoneuvon liikennöitsijä ja rekisterinumero kunkin huomioidun arviointirivin lisätietoihin
- Hyväksytyn huoneiston ajoneuvon tarkastusraporttiin merkitään toimijan tai liikennöitsijän nimi ja ajoneuvon rekisterinumero

□ Lisää tietoa saat täältä

- [Raakamaidon keräily ja maitoalan kuljetukset – Ruokavirasto](#)
([Etusivu](#) - [Elintarvikkeet](#) - [Elintarvikeala](#) - [Tuote- ja toimialakohtaiset vaatimukset](#) - [Maito ja maitovalmisteet](#) - Raakamaidon keräily ja maitoalan kuljetukset)
- Sekä [www-sivun](#) alisivut
 - [Raakamaidon ja ternimaidon kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö](#)
 - [Elintarviketurvallisuus kuljetuksessa](#)
 - [Maidon kuljetusajoneuvon tarkastuksen muistilista \(esimerkki\)](#)(pdf)
- Viranomaisestrinet Pikantissa lisäksi
 - [Liikkuvan elintarvikehuoneiston](#) käyttöohje Vati Tukipalvelussa
 - [Toimintaluokat, toimintatyypit ja ominaisuudet](#) Vati Tukipalvelussa

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos mielenkiinnosta:)

Marko Naapuri

marko.naapuri@ruokavirasto.fi

ruokahygienia@ruokavirasto.fi

Twitter ja instagram: [@oivaruoka](#)